C/2025/639

10.2.2025.

PADOMES IETEIKUMS,

(2025. gada 21. janvāris),

ar ko apstiprina Kipras vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu

(C/2025/639)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. pantu,

ņemot vērā Regulu (ES) 2024/1263 un jo īpaši tās 17. pantu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

tā kā:

VISPĀRĪGI APSVĒRUMI

(1) Reformētā ES ekonomikas pārvaldības sistēma stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Reformētās ES ekonomikas pārvaldības sistēmas pamatelementi ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību ([1]) kopā ar grozīto Regulu (EK) Nr. 1467/97 par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu ([2]) un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES par dalībvalstu budžeta struktūrām ([3]). Sistēmas mērķis ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Tā arī veicina valstu atbildību, un tajā ir likts lielāks uzsvars uz vidēju termiņu apvienojumā ar noteikumu efektīvāku un konsekventāku izpildi.

(2) Jaunās ekonomikas pārvaldības sistēmas centrā ir valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālie plāni, kurus dalībvalstis iesniedz Padomei un Komisijai. Šiem plāniem būtu jāpalīdz sasniegt divus mērķus: i) nodrošināt cita starpā, ka līdz korekcijas perioda beigām vispārējās valdības parāds ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgos līmeņos un ka valdības budžeta deficīts vidējā termiņā tiek samazināts un saglabāts zem atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP, un ii) nodrošināt reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Tālab katrā plānā ir jāiekļauj vidēja termiņa saistības attiecībā uz neto izdevumu ([4]) virzību, kas faktiski paredz budžeta ierobežojumu uz plāna darbības laiku, kurš ir četri vai pieci gadi (atkarībā no dalībvalsts parastā sasaukuma perioda). Turklāt plānā ir jāpaskaidro, kā dalībvalsts nodrošinās reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (tai skaitā attiecīgā gadījumā tajos, kuri attiecas uz makroekonomiskas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (MNNP)), un kā dalībvalsts pievērsīsies Savienības kopīgajām prioritātēm. Fiskālās korekcijas periods aptver četru gadu laikposmu, un to var pagarināt ne vairāk kā par trīs gadiem, ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu, kas atbilst Regulā (ES) 2024/1263 noteiktajiem kritērijiem.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Neto izdevumi atbilstoši Regulas (ES) 2024/1263 2. pantā sniegtajai definīcijai ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, ko pilnībā sedz Savienības fondu ieņēmumi, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(3) Pēc tam, kad plāns ir iesniegts, Komisija novērtē, vai tas atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

(4) Pēc tam Padomei uz Komisijas ieteikuma pamata ir jāpieņem ieteikums, kurā nosaka attiecīgās dalībvalsts neto izdevumu virzību un attiecīgā gadījumā apstiprina reformu un investīciju jomas saistību kopumu, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai.

APSVĒRUMI SAISTĪBĀ AR KIPRAS VIDĒJA TERMIŅA FISKĀLI STRUKTURĀLO PLĀNU

(5) Kipra valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu Padomei un Komisijai iesniedza 2024. gada 15. oktobrī. Iesniegšana notika Regulas (ES) 2024/1263 36. pantā noteiktā termiņa pagarinājumā, kam bija piekritusi Komisija, ņemot vērā Kipras norādītos iemeslus. Kipra 2024. gada 15. novembrī iesniedza papildinājumu, kurā pārskatīta neto izdevumu pieauguma virzība, lai atspoguļotu jaunākos datus. Šī pārskatīšana bija nepieciešama, ņemot vērā izmaiņas nozīmīga darījuma statistiskajā uzskaitē, kas tapa zināmas pēc plāna iesniegšanas un būtiski ietekmēja 2023. gada izdevumu līmeni un pēc tam plānoto izdevumu pieauguma tempu un līmeņus 2024. gadam un 2025.–2028. gada korekcijas periodam.

Process pirms plāna iesniegšanas

(6) Lai veidotu dialogu, kura rezultātā tiek iesniegti valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālie plāni, Komisija 2024. gada 21. jūnijā saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 9. pantu nosūtīja Kiprai atsauces trajektoriju ([5]). Komisija publicēja šo atsauces trajektoriju 2024. gada 15. oktobrī ([6]). Atsauces trajektorija ir balstīta uz risku un ļauj nodrošināt, ka līdz fiskālās korekcijas perioda beigām un, ja netiek veikti papildu budžeta pasākumi, pēc korekcijas perioda beigām vispārējās valdības parāds vidējā termiņā ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgā līmenī un ka vispārējās valdības budžeta deficīts korekcijas periodā tiek samazināts zem 3 % no IKP un vidējā termiņā saglabājas zem minētās atsauces vērtības. Vidējs termiņš tiek definēts kā desmit gadu laikposms, kas seko korekcijas perioda beigām. Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 7. un 8. pantu atsauces trajektorija atbilst arī parāda ilgtspējas nosacījumam un deficīta noturības nosacījumam. Kipras atsauces trajektorija, balstoties uz Komisijas pieņēmumiem, kas ir 2024. gada jūnijā nosūtīto iepriekšējo norādījumu pamatā, un pieņemot četru gadu korekcijas periodu, paredz, ka neto izdevumu pieaugums nedrīkstētu pārsniegt 1. tabulā sniegtās vērtības. Tas nozīmē, ka neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā (2025.–2028. gadā) ir 4,9 %.

1. tabula. Atsauces trajektorija, ko Komisija Kiprai iesniedza 2024. gada 21. jūnijā

	2025	2026	2027	2028	Vidējais rādītājs 2025.–2028. gadā
Neto izdevumu maksimālais pieaugums (gadā, %)	5,9	5,0	4,5	4,3	4,9

Avots: Komisijas aprēķini

(7) Kipra un Komisija no 2024. gada jūlija līdz septembrim risināja Regulas (ES) 2024/1263 12. pantā paredzēto tehnisko dialogu. Dialogā galvenā uzmanība tika pievērsta Kipras plānotajai neto izdevumu virzībai un tās pamatā esošajiem makroekonomiskajiem pieņēmumiem, it īpaši attiecībā uz potenciālo izlaidi un izlaides starpību. Turklāt tehniskajos dialogos tika izvērtētas reformas un investīcijas, ko paredzēts īstenot, lai reaģētu uz galvenajām Eiropas pusgada gaitā apzinātajām problēmām un pievērstos Savienības kopīgajām prioritātēm, kas ir taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, sociālā un ekonomiskā noturība, enerģētiskā drošība un aizsardzības spēju palielināšana.

([5]) Dalībvalstīm un Ekonomikas un finanšu komitejai nosūtāmie iepriekšējie norādījumi ietver trajektorijas ar korekcijas perioda pagarinājumu un bez tā (attiecīgi par četriem un septiņiem gadiem). Tie ietver arī galvenos sākotnējos nosacījumus un pamatā esošos pieņēmumus, kas izmantoti Eiropas Komisijas vidēja termiņa valdības parāda prognozēšanas sistēmā. Atsauces trajektorija tika aprēķināta, pamatojoties uz metodiku, kas aprakstīta Eiropas Komisijas 2023. gada parāda ilgtspējas pārskatā (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Tās pamatā ir Eiropas Komisijas 2024. gada pavasara prognoze un tās vidēja termiņa pagarinājums līdz 2033. gadam, un ilgtermiņa IKP pieaugums un novecošanas izmaksas atbilst kopīgajam Eiropas Komisijas un Padomes 2024. gada ziņojumam par novecošanu (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/20a00b2c-4847-446b-a103-192958a1e11a_en?filename=Commission_prior_guidance-cyprus_en.pdf.

(8) Saskaņā ar Kipras plānā sniegto informāciju pirms iesniegšanas nenotika apspriešanās ar attiecīgajām valsts ieinteresētajām personām (arī sociālajiem partneriem), kā paredzēts Regulas (ES) 2024/1263 11. panta 3. punktā, saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 36. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētajiem pārejas noteikumiem. Saskaņā ar šo plānu galvenās reformas un investīcijas Kipras ANP sagatavošanas kontekstā jau bija apspriestas ar sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību.

(9) Kipras Fiskālā padome sniedza atzinumu par makroekonomikas prognozi un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, uz kuriem balstās 2025. gada budžeta projekts un 2025.–2027. gada vidēja termiņa budžeta struktūra 2025. gada budžeta procesa kontekstā. Padome uzskata, ka pieņēmumi ir ticami un neto primāro izdevumu pieaugums atbilst Kipras saistībām saskaņā ar jauno ES ekonomikas pārvaldības sistēmu.

Citi saistīti procesi

(10) Kipra 2025. gada budžeta plāna projektu iesniedza 2024. gada 15. oktobrī. Komisija atzinumu par šo budžeta plāna projektu pieņēma 2024. gada 26. novembrī ([7]).

(11) Komisija 2024. gada 19. jūnijā secināja, ka Kiprā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Proti, Kipra saskaras ar neaizsargātību, kas saistīta ar privātā sektora, valsts un ārējo parādu, kas, lai gan kopumā samazinājies, joprojām tomēr ir liels, savukārt lielais tekošā konta deficīts ir vēl pieaudzis.

(12) Padome 2024. gada 21. oktobrī adresēja Kiprai vairākus konkrētai valstij adresētus ieteikumus (KVAI) Eiropas pusgada ietvaros ([8]).

PLĀNA KOPSAVILKUMS UN KOMISIJAS NOVĒRTĒJUMS

(13) Turpmāk ir sniegts plāna novērtējums, ko Komisija veica saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 16. pantu.

Konteksts: makroekonomiskā un fiskālā situācija un perspektīvas

(14) Ekonomiskā aktivitāte Kiprā 2023. gadā pieauga par 2,6 % – to veicināja iekšzemes pieprasījums, jo īpaši privātais patēriņš, ko savukārt sekmēja reālo algu kāpums. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi paredzamā ekonomikas izaugsme 2024. gadā ir 3,6 %, pateicoties investīcijām un spēcīgam eksportam, kurā liela nozīme ir tūrismam, kā arī IKT un kuģniecības pakalpojumu nozarēm. Paredzams, ka izaugsmi veicinās arī mājsaimniecību izdevumi, lai gan lēnākā tempā. Paredzams, ka 2025. un 2026. gadā reālā IKP pieaugums saglabāsies dinamisks attiecīgi 2,8 % un 2,5 % apmērā, un to veicinās līdzīgi faktori. Sagaidāms, ka potenciālā IKP pieaugums abos minētajos gados saglabāsies stabils – to veicinās kapitāla intensitātes palielināšana un labvēlīga darba tirgus dinamika. Bezdarba līmenis 2023. gadā bija 5,9 %, un saskaņā ar Komisijas prognozi tas 2024. gadā būs samazinājies līdz 4,9 %, 2025. gadā – līdz 4,7 % un 2026. gadā – līdz 4,5 %. Paredzams, ka inflācija (IKP deflatora pieaugums), kas 2023. gadā bija 3,8 %, 2024. gadā būs nedaudz samazinājusies līdz 3,5 % un sasniegs 2,3 % 2025. gadā un 2,2 % 2026. gadā.

(15) Fiskālā ziņā Kipras vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2023. gadā bija 2,0 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi tas būs sasniedzis 3,5 % no IKP 2024. gadā un pēc tam samazināsies, sasniedzot 2,7 % no IKP 2025. gadā, un, balstoties uz nemainīgas politikas pieņēmumu, 2026. gadā saglabāsies 2,7 % līmenī. Komisijas 2024. gada rudens prognozē ir ņemts vērā Kipras 2025. gada budžeta projekts, ko valdība pieņēma 2024. gada oktobrī, un paredzams, ka valsts parlaments par to balsos 2024. gada decembrī. Vispārējās valdības parāds 2023. gada beigās bija 73,6 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās būs samazinājusies līdz 66,4 %. Prognozēts, ka 2025. gada beigās tā samazināsies līdz 61,4 % un 2026. gada beigās līdz 56,7 %. Komisijas fiskālajā prognozē netiek ņemtas vērā vidēja termiņa plānos norādītās politikas saistības, kamēr tās nav papildinātas ar ticami paziņotiem un pietiekami precīzi formulētiem konkrētiem politikas pasākumiem.

Plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie makroekonomiskie pieņēmumi

(16) Kipras vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns aptver laikposmu no 2025. līdz 2028. gadam, un tajā ir paredzēta fiskālā korekcija četru gadu laikā.

(17) Plānā ir ietverta visa informācija, kas jāsniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 13. pantu.

([7]) Komisijas atzinums par Kipras budžeta plāna projektu, 26.11.2024., C(2024)9050 final.
([8]) Padomes Ieteikums (2024. gada 21. oktobris) par Kipras ekonomikas, budžeta, nodarbinātības un strukturālo politiku.

(18) Plānā valsts uzņemas saistības panākt 2. tabulā sniegto neto izdevumu virzību, kas laikposmā no 2025. līdz 2028. gadam atbilst neto izdevumu vidējam pieaugumam 5,2 % apmērā. Korekcijas perioda (2025.–2028. gads) neto izdevumu vidējais pieaugums, kas paredzēts plānā, ir lielāks, nekā norādīts atsauces trajektorijā, kuru Komisija nosūtīja 2024. gada 21. jūnijā. Plānā ir pieņemts, ka potenciālā IKP pieaugums pakāpeniski samazināsies no 3,9 % 2024. gadā līdz 3,1 % līdz 2028. gadam. Turklāt plānā paredzēts, ka IKP deflatora pieauguma temps 2024. gadā saglabāsies augsts, galvenokārt prognozētā augstā vispārējās valdības deflatora dēļ, kas atspoguļo gaidāmo automātiskās indeksācijas mehānisma pilnīgu īstenošanu. Paredzams, ka turpmākajos gados IKP deflators pakāpeniski tuvināsies 2 % atzīmei.

2. tabula. Kipras plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie pieņēmumi

	2024	2025	2026	2027	2028	Vidējais rādītājs plāna darbības laikā 2025.–2028. gadā
Neto izdevumu pieaugums (gadā, %)	2,7	6,0	5,0	5,4	4,3	5,2
Neto izdevumu pieaugums (kumulatīvi no 2023. gada bāzes, %)	2,7	8,9	14,3	20,5	25,7	neattiecas
Potenciālā IKP pieaugums (%)	3,9	3,6	3,3	3,3	3,1	3,3
Inflācija (IKP deflatora pieaugums) (%)	3,8	2,4	2,0	2,0	2,0	2,1

Avots: Kipras vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns un Komisijas aprēķini.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības parādu

(19) Ja plānā norādītā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi īstenosies, vispārējās valdības parāds saskaņā ar plānu pamazām samazināsies no 66 % no IKP 2024. gadā līdz 47,4 % no IKP korekcijas perioda beigās (2028. gadā), kā norādīts nākamajā tabulā. Tiek prognozēts, ka parāda attiecība korekcijas periodā līdz 2028. gadam samazināsies par gandrīz 19 procentpunktiem no IKP. Tiek prognozēts, ka pēc korekcijas vidējā termiņā (t. i., līdz 2038. gadam) vispārējās valdības parāda attiecība saskaņā ar plānu turpinās samazināties, līdz 2038. gadam sasniedzot 27,9 % no IKP ([9]).

3. tabula. Kipras plānā norādītā vispārējās valdības parāda un bilances attīstība

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valdības parāds (% no IKP)	77,4	68,9	64,2	58,8	53,3	47,4	27,9
Valdības bilance (% no IKP)	3,3	3,9	2,7	2,6	2,1	2,1	0,8

Avots: Kipras vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

Tādējādi saskaņā ar plānu un tā papildinājumu vispārējās valdības parāds līdz 2026. gada beigām tiktu samazināts zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, proti, 60 % no IKP. Balstoties uz plānā norādītajiem pieņēmumiem, tas ir ticami, un saskaņā ar visiem Eiropas Komisijas parāda ilgtspējas analīzes deterministiskajiem stresa testiem tiek

([9]) Plāns tika iesniegts 2024. gada 15. oktobrī, bet tā papildinājumā ir ņemtas vērā izmaiņas statistiskajā klasifikācijā attiecībā uz valsts maksājumu 360 miljonu EUR apmērā jaunajai civildienesta ierēdņu pensiju shēmai – šīs izmaiņas tika publicētas 2024. gada 22. oktobrī un tām bija būtiska ietekme uz neto izdevumu pieauguma virzību.

prognozēts, ka parāds līdz 2038. gadam būs zem 60 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 6. panta a) punktā un 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz parādu.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības bilanci

(20) Balstoties uz plānā norādīto neto izdevumu virzību un pieņēmumiem, vispārējās valdības budžeta pārpalikums 2025. gadā būs 2,7 % no IKP, 2026. gadā 2,6 % no IKP, bet 2027. un 2028. gadā 2,1 % no IKP. Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības bilance korekcijas perioda beigās (2028. gadā) nepārsniegtu atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Arī desmit gadu periodā pēc korekcijas perioda (t. i., līdz 2038. gadam) valdības budžeta deficīts nepārsniegtu 3 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 6. panta b) punktā un 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz deficītu.

Plāna atbilstība deficīta noturības nosacījumam

(21) Ja plānā norādītie pieņēmumi īstenosies un saistības tiks īstenotas, strukturālais budžeta deficīts visā korekcijas periodā noturētos zem 1,5 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, Regulas (ES) 2024/1263 8. panta 1. punktā minētā kopējā noturības rezerve joprojām tiks ievērota, un tāpēc Regulas (ES) 2024/1263 8. panta 2. punktā minētais strukturālās primārās bilances papildu uzlabojums nav nepieciešams.

Plāna atbilstība parāda ilgtspējas nosacījumam

(22) Ievērojot Regulas (ES) 2024/1263 7. pantu, tā kā saskaņā ar plānu vispārējās valdības parāds 2024. un 2025. gadā būs no 60 % līdz 90 % no IKP, parāda attiecībai ir jāsamazinās vidēji vismaz par 0,5 procentpunktiem gadā, līdz tā samazināsies zem 60 %. Šis vidējais samazinājums, kas ir vienāds ar 5,1 procentpunktu, ir aprēķināts par 2024.–2026. gada periodu (sk. 3. tabulu). Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst parāda ilgtspējas nosacījumam.

Plāna makroekonomiskie pieņēmumi

(23) Plāna pamatā ir pieņēmumi, kas atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, kurus tā Kiprai nosūtīja 2024. gada 21. jūnijā. Konkrētāk, plānā ir izmantoti atšķirīgi pieņēmumi attiecībā uz sešiem mainīgajiem lielumiem, piemēram, strukturālās primārās bilances izejas punktu 2024. gadā, ieņēmumu elastību attiecībā pret IKP un pieņēmumiem par pieaugumu (reālā un potenciālā pieauguma izteiksmē, kā arī izlaides starpības samazināšanas ziņā). Tālāk sniegts šo pieņēmumu atšķirību novērtējums. Pieņēmumu atšķirības, kurām ir būtiskākā ietekme uz neto izdevumu vidējo pieaugumu, ir norādītas tālāk, par katru pieņēmumu sniedzot atsevišķu novērtējumu.

— Izejas punkts ir labvēlīgāks, jo strukturālā primārā bilance 2024. gadā plānā ir ievērojami lielāka nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Plānā izmantoti jaunākie dati, un tajā tiek prognozēts, ka strukturālais primārais pārpalikums 2024. gadā būs 4,2 % no IKP salīdzinājumā ar iepriekšējos norādījumos prognozēto pārpalikumu 3,5 % apmērā no IKP. Tas ir saistīts ar lielākiem nodokļu ieņēmumiem, nekā gaidīts, pamatojoties uz izpildes datiem. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

— Plāns paredz atšķirīgu ieņēmumu elastību attiecībā pret IKP nekā Komisija, kas pieņem strukturālo ieņēmumu vienības elastību attiecībā pret potenciālo IKP. Plānā paredzētais zemākais ieņēmumu īpatsvars procentos no IKP atbilst piesardzīgākam pieņēmumam, un ieņēmumi pieaug atbilstoši cenu un ienākumu dinamikai. Tajā arī tiek pieņemts, ka nebūs papildu ieņēmumu no neizskatīto nodokļu lietu izskatīšanas un iespējamiem uzlabojumiem nodokļu administrēšanā. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir mazāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem.

— Plānā ir pieņemts, ka reālā IKP pieaugums samazināsies no aptuveni 3,7 % 2024. gadā līdz 3,1 % 2025. gadā un pēc tam atkal palielināsies, 2027. gadā sasniedzot 3,3 %. Komisijas iepriekšējie norādījumi paredz mazāku pieaugumu, sākot no 2,8 % 2024. gadā līdz 3,0 % 2025. gadā, bet pēc tam pakāpeniski samazinoties līdz 1,5 % 2027. gadā. Kopumā plānā pieņemtais reālā IKP pieauguma profils korekcijas periodā ir labvēlīgāks nekā Komisijas pieņēmums. Arī profils tajā ir svārstīgāks. Pēc korekcijas perioda plānā ir pieņemts līdzīgs profils kā

Komisijas iepriekšējos norādījumos. Plānā pieņemts, ka potenciālā IKP pieaugums saglabāsies virs 3 % visā korekcijas periodā, kas ir lielāks nekā vidējais potenciālais pieaugums aptuveni 2 % apmērā, kas pieņemts Komisijas iepriekšējos norādījumos. Turklāt plāns neatbilst pieņēmumam par potenciālo izaugsmes virzību, kas līdz 2028. gadam novērš izlaides starpību, kas neatbilst parādu ilgtspējas analīzes sistēmai.

Pārējām pieņēmumu atšķirībām nav būtiskas ietekmes uz neto izdevumu vidējo pieaugumu salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem. Kopumā visas pieņēmumu atšķirības kopā varētu radīt vidējo neto izdevumu pieaugumu, kas būtu lielāks nekā atsauces trajektorijā, neietekmējot plāna atbilstību Regulas (ES) 2024/1263 prasībai. Tomēr Kipra ir izvēlējusies izdevumu virzību, kas atbilst Eiropas Komisijas 2024. gada 21. jūnijā nosūtītajai atsauces trajektoriju, kura tikai koriģēta, ņemot vērā viena nozīmīga darījuma – valsts iemaksas jaunajā civildienesta ierēdņu pensiju shēmā – statistiskās klasifikācijas izmaiņu ietekmi. Tas izraisīja vidējo neto izdevumu pieaugumu, kas jaunā 2024. gada izejas punkta dēļ ir par aptuveni 0,3 procentpunktiem lielāks nekā Komisijas atsauces trajektorija. Komisija ņems vērā iepriekš minēto plāna pieņēmumu novērtējumu turpmākajos novērtējumos par atbilstību šim ieteikumam.

Plāna fiskālā stratēģija

(24) Saskaņā ar plānā sniegto fiskālo stratēģiju saistības attiecībā uz neto izdevumiem galvenokārt tiks īstenotas ar esošo politiku. Plānā ir ņemta vērā ietekme, ko rada pieņemtie ieņēmumu un izdevumu pasākumi, piemēram, 2024. gadā apstiprinātie publiskā sektora algu palielinājumi, pasākumi neaizsargātu mājsaimniecību mājokļa vajadzību atbalstam, nodokļu likmju samazinājumu pakāpeniska atcelšana un iedzīvotāju ienākuma nodokļa kategoriju neindeksēšana. Plānā nav paredzēti nekādi papildu ieņēmumi no neizskatītajām nodokļu lietām, kas varētu turpināt pozitīvi ietekmēt ieņēmumu pieaugumu atbilstoši pēdējo gadu tendencēm. Plānā uzsvērts, ka izvirzītie mērķrādītāji tiks sasniegti bez papildu budžeta pasākumiem. 2025. gada budžeta plāna projektā ir atkārtoti apstiprināta šī nostāja un apstiprināts, ka neto izdevumu saistības 2025. gadam tiks izpildītas bez papildu budžeta pasākumiem ([10]).

Plānā paustie nodomi attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties Savienības kopīgajām prioritātēm

(25) Plānā ir aprakstīta plānotā politika attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgadā (jo īpaši KVAI, tai skaitā attiecībā uz makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru), un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Plānā ir iekļauts plašs saraksts ar aptuveni 50 reformām un investīcijām, kas vērstas uz ES kopīgajām prioritātēm, no kurām 26 tiek finansiāli atbalstītas no ANM un 24 – no kohēzijas politikas fondiem.

(26) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, ieskaitot Regulā (ES) 2021/1119 noteiktos klimata mērķus" plānā ir iekļautas reformas un investīcijas, ko finansē no valsts un ES fondiem. Lielākā daļa plānā izklāstīto zaļās pārkārtošanās pasākumu ir iekļauti arī Kipras nacionālajā enerģētikas un klimata plānā. Lai īstenotu 2024. gada KVAI saistībā ar pielāgošanās klimata pārmaiņām stiprināšanu, plānā ir iekļauta reforma, ar kuru pārskata un atjaunina Kipras nacionālo stratēģiju par pielāgošanos klimata pārmaiņām. Lai īstenotu 2023. gada KVAI saistībā ar atjaunīgās enerģijas ieviešanas paātrināšanu un energoinfrastruktūras un tīklu uzlabošanu, plānā ir iekļauta elektrotīkla digitalizācija ar mērķi veicināt atjaunīgo energoresursu plašāku izmantošanu (ar kohēzijas politikas fondu atbalstu) un projekts "*Great Sea Interconnector*" (iekļauts atveseļošanas un noturības plānā (ANP)). Lai īstenotu 2023. gada KVAI saistībā ar energoefektivitāti, plānā ir iekļautas investīcijas skolu energoefektivitātes uzlabošanai (ar kohēzijas politikas fondu atbalstu), atjaunīgo energoresursu izmantošanas veicināšanai un individuāliem energoefektivitātes pasākumiem mājokļos (iekļautas ANP). Lai īstenotu 2023. gada KVAI saistībā ar pāreju uz ilgtspējīgu transportu, plānā ir iekļauts atbalsts elektrotransportlīdzekļu iegādei (iekļauts ANP) un infrastruktūras projekti saistībā ar ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plāniem (iekļauti ANP un saņem kohēzijas politikas fondu atbalstu). Lai īstenotu 2020. gada KVAI saistībā ar ūdens un atkritumu apsaimniekošanas uzlabošanu, plānā ir iekļauta valsts mēroga sistēma sadzīves atkritumu dalītai savākšanai (ar kohēzijas politikas fondu atbalstu) un valsts aprites ekonomikas rīcības plāns (iekļauts ANP un saņem kohēzijas politikas fondu atbalstu). Lai īstenotu 2019. gada KVAI saistībā ar digitālo prasmju uzlabošanas veicināšanu, plānā ir iekļauts E-prasmju rīcības plāns (iekļauts ANP).

([10]) Sk. Komisijas atzinumu par Kipras budžeta plāna projektu, 26.11.2024., C(2024)9050 final.

Lai īstenotu 2020. gada KVAI, kas saistīts ar publiskā sektora digitalizāciju, plānā ir iekļauta publisko pakalpojumu digitalizācija (iekļauta ANP un atbalstīta ar kohēzijas politikas fondiem) un elektroniskās identitātes ieviešana. Lai īstenotu 2020. gada KVAI saistībā ar pētniecības un inovācijas uzlabošanu, plānā ir iekļauta Kipras kapitāla fonda (iekļauts ANP) darbība, kas palielina alternatīvu finansējuma avotu pieejamību, jo sevišķi inovatīviem uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem.

(27) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "sociālā un ekonomiskā noturība, ieskaitot Eiropas sociālo tiesību pīlāru" plānā ir iekļautas reformas un investīcijas, ko finansē no valstu un ES fondiem. Lai īstenotu 2024. gada KVAI saistībā ar valstij piederošu struktūru pārvaldības uzlabošanu saskaņā ar starptautiskajiem standartiem, plānā ir iekļauts rīcības plāns, kurā izklāstīti četri rīcības pīlāri. Lai īstenotu 2019. un 2020. gada KVAI saistībā ar uzņēmējdarbības vides uzlabošanu un piekļuvi finansējumam, plānā ir paredzēta stratēģiskās attīstības projektu (kas iekļauti ANP) procedūru vienkāršošana, Valsts attīstības veicināšanas aģentūras izveide (iekļauta ANP) un Kipras kapitāla fonda darbība (iekļauta ANP). Lai īstenotu 2020. gada KVAI saistībā ar nodokļu sistēmas lietderības, efektivitātes un taisnīguma palielināšanu, plānā ir iekļauts reformu kopums, kas saistīts ar agresīvu nodokļu plānošanu (iekļauts ANP). Lai īstenotu 2020. gada KVAI saistībā ar rūpīgi sagatavotu publisko investīciju projektu agrīnu īstenošanu, plānā ir iekļauti infrastruktūras projekti ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes, ūdens attīrīšanas staciju renovācijas un viedās uzskaites infrastruktūras uzstādīšanas un ekspluatācijas jomā (iekļauti ANP). Lai īstenotu 2024. gada KVAI saistībā ar vispārējās izglītības, profesionālās izglītības un apmācības un pieaugušo izglītības stiprināšanu, plānā ir iekļauta jauna izglītības darba un izglītotāju vērtēšanas sistēma (iekļauta ANP), mācību programmas reforma vidējās tehniskās un vispārējās izglītības jomā (iekļauta ANP), tehniskās profesionālās izglītības un apmācības attīstības darbības (ar kohēzijas politikas fondu atbalstu), Valsts nodarbinātības dienesta pakalpojumu digitalizācija un efektivitātes uzlabošana (iekļauta ANP), Kipras Mūžizglītības stratēģijas 2021.–2027. gadam īstenošana un individuālo mācību kontu (*ILA*) izveide (ar kohēzijas politikas fondu atbalstu). Lai īstenotu 2020. gada KVAI saistībā ar elastīga darba režīma veicināšanu, plānā ir iekļautas arī dažādas shēmas (ar kohēzijas politikas fondu atbalstu). Lai īstenotu 2019. un 2020. gada KVAI saistībā ar cenas ziņā pieejamas pirmsskolas izglītības un aprūpes nodrošināšanu un pienācīgu ienākumu aizstāšanu un piekļuvi sociālajai aizsardzībai visiem, plānā ir iekļauti tādi pasākumi kā pirmsskolas izglītības reforma, skolas un sociālās iekļaušanas pasākumi (*DRA.S.E.*+) un mājokļu struktūru izveide bērniem, pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem, personām ar invaliditāti un personām, kurām nepieciešama ilgtermiņa aprūpe (iekļauta ANP un saņem kohēzijas politikas fondu atbalstu) un minimālie garantētie ienākumi (ar kohēzijas politikas fondu atbalstu). Lai īstenotu 2020. gada KVAI saistībā ar veselības aprūpes sistēmas noturības un spēju uzlabošanu, plānā ir iekļautas investīcijas slimnīcu paplašināšanā, modernizācijā vai būvniecībā (iekļautas ANP).

(28) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "enerģētiskā drošība" plānā ir iekļauti pasākumi tīkla un uzkrāšanas infrastruktūras modernizācijai un paplašināšanai, lai pielāgotos arvien lielākam atjaunīgo energoresursu īpatsvaram, samazinātu atkarību no fosilajām degvielām, kā arī paplašinātu un paātrinātu energoefektivitātes pasākumus. Lai attīstītu energotīklu starpsavienojumus ar kaimiņvalstīm, plānā ir iekļauts "*Great Sea Interconnector*" – energoinfrastruktūras projekts, kura mērķis ir savienot Kipras un Grieķijas un vēlāk arī Izraēlas elektrotīklu.

(29) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "aizsardzības spējas" plānā nav iekļauti nekādi pasākumi.

(30) Plānā ir sniegts pārskats par Kipras publisko investīciju vajadzībām attiecībā uz ES kopīgajām prioritātēm. Attiecībā uz kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, ieskaitot Regulā (ES) 2021/1119 noteiktos klimata mērķus" plānā ir iekļautas publisko un privāto investīciju vajadzības 21,6 miljardu EUR apmērā, kā noteikts Kipras nacionālajā enerģētikas un klimata plānā, nolūkā sasniegt jaunos emisiju samazināšanas mērķrādītājus, panākt energoefektivitātes uzlabojumus publiskās slimnīcās un ieviest jaunu e-iepirkuma sistēmu. Attiecībā uz kopīgo prioritāti "sociālā un ekonomiskā noturība" plānā ir ietvertas investīcijas veselības aprūpes sistēmas uzlabošanai, piemēram, valsts e-veselības iestāde ir izveidojusi vienotu elektronisko datņu datubāzi. Attiecībā uz kopīgo prioritāti "aizsardzības spējas" plānā ir iekļautas investīcijas, kas vajadzīgas, lai paplašinātu un modernizētu esošos infrastruktūras objektus, līdzfinansētu kopīgus Eiropas projektus pētniecības un izstrādes jomā un finansētu valsts pētniecības un izstrādes projektus aizsardzības jomā.

Komisijas novērtējuma secinājums

Kopumā Komisija uzskata, ka Kipras plāns atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

PADOMES VISPĀRĒJAIS SECINĀJUMS

(31) Padome atzinīgi vērtē Kipras vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un uzskata, ka tā pilnīga īstenošana palīdzētu nodrošināt stabilas publiskās finanses un atbalstīt valsts parāda ilgtspēju, kā arī ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.

(32) Padome pieņem zināšanai Komisijas veikto plāna novērtējumu. Tomēr Padome aicina Komisiju iesniegt savu novērtējumu par turpmākajiem plāniem atsevišķā dokumentā, kas nav Komisijas ieteikumi Padomes ieteikumiem.

(33) Padome pieņem zināšanai Komisijas novērtējumu par neto izdevumu virzību un galvenajiem makroekonomiskajiem pieņēmumiem plānā, tostarp saistībā ar Komisijas iepriekšējiem norādījumiem, kā arī plāna neto izdevumu virzības ietekmi uz valsts budžeta deficītu un parādu. Padome pieņem zināšanai Komisijas novērtējumu, ka makroekonomiskie un fiskālie pieņēmumi – lai gan dažos gadījumos tie atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, tostarp, lai ņemtu vērā atjauninātus makroekonomiskos un fiskālos datus, – kopumā ir pienācīgi pamatoti un ir balstīti uz pārliecinošiem ekonomiskiem argumentiem. Padome pieņem zināšanai plāna plašo fiskālo stratēģiju un riskus attiecībā uz perspektīvu, kas varētu ietekmēt makroekonomikas scenārija un pamatā esošo pieņēmumu īstenošanu un plāna neto izdevumu virzības sasniegšanu. Padome arī atzīmē, ka ģeopolitiskie riski var radīt spiedienu uz aizsardzības izdevumiem.

(34) Padome sagaida, ka Kipra būs gatava vajadzības gadījumā pielāgot savu fiskālo stratēģiju, lai nodrošinātu neto izdevumu virzības sasniegšanu. Padome apņemas cieši uzraudzīt ekonomikas un fiskālās norises, tostarp tās, kas ir plāna scenārija pamatā.

(35) Padome uzskata, ka ir pamatoti turpināt diskusijas, lai panāktu kopīgu izpratni par kumulatīvo neto izdevumu pieauguma tempu ietekmi uz gada uzraudzību, gatavojoties nākamajai fiskālās uzraudzības kārtai.

(36) Padome pieņem zināšanai Komisijas aprakstu par reformām un investīciju vajadzībām un nodomiem, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt šādu reformu un investīciju īstenošanu. Padome, pamatojoties uz Komisijas iesniegtajiem ziņojumiem, izvērtēs šādas reformas un investīcijas un uzraudzīs to īstenošanu Eiropas pusgada ietvaros.

(37) Padome gaida Kipras gada progresa ziņojumus, kuros jo īpaši tiks sniegta informācija par Padomes noteiktā neto izdevumu virzības sasniegšanas gaitu, kā arī par plašāku reformu un investīciju īstenošanu Eiropas pusgada kontekstā.

(38) Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 17. pantu Padomei būtu jāiesaka Kiprai plānā noteiktā neto izdevumu virzība,

AR ŠO IESAKA Kiprai rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka neto izdevumu pieaugums nepārsniedz šā ieteikuma I pielikumā noteiktos maksimumus.

Briselē, 2025. gada 21. janvārī

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

A. DOMAŃSKI

I PIELIKUMS

Neto izdevumu maksimālie pieauguma tempi
(gada un kumulatīvie pieauguma tempi nominālā izteiksmē)

Kipra

Gadi		2025	2026	2027	2028
Pieauguma tempi (%)	Gadā	6,0	5,0	5,4	4,3
	Kumulatīvi (*)	8,9	14,3	20,5	25,7

(*) Kumulatīvos pieauguma tempus aprēķina, par bāzes gadu pieņemot 2023. gadu. Kumulatīvos pieauguma tempus izmanto, veicot kontroles konta *ex post*atbilstības ikgadējo uzraudzību.